

TIRE GBIIKIRU TE PŌLU U KORINTIGIBU KUA

Korintigiba Pōlu u tire te yorua u ka ben bikia dabinu wisi. Waati ye sǎǎ, Korinti ya sǎawa wuu maro bakǎ Gerekiban tem sǎǎ. Romugiba ba tem me mǎ, ma ba Korinti ye kua ben bera ye ba sokumǎ Akain wuu maro mi yen wirugii u wǎa. Korintigibu ba sǎawa tenkuba, ma ba tii sue yēru ka deema ye ba mǎ ben wuu ge sǎǎn sǎ. Yen biru, būu sǎaru ka sakararu nu dam mǎ wuu ge sǎǎ.

Tire ten kpunaa

1. Tǎbiribu ka kēē ni ba mwa Kirisi sǎǎ, wiru 1:1-9.
2. Karanabu Yesun yigberu sǎǎ, wiru 1:10n di sere wiru 4:21.
3. Kǎǎ mennabu ka suanabun gari, wiru 5:1n di sere wiru 7:40.
4. Naanē dokeon tii mǎru, wiru 8:1n di sere wiru 11:1.
5. Nge me ba koo ka sǎaru ko Yesun yigberu sǎǎ, wiru 11:2n di sere wiru 14:40.
6. Seebu gǎrin din gari, wiru 15.
7. Kirǎba, wiru 16.

Tǎbiribu

¹⁻² Bēē Gusunǎn yigberugibu, bēē be i wǎa Korintiǎ, bēē be u soka i ka ko wigibu, ma u bēē gǎsa u yii i n ka gbinne ka Kirisi Yesu, ne Pōluwa, wi Gusunǎ u soka win kīru sǎǎ n ka ko Yesu Kirisin gǎro, ka Sǎsitēni, bēsegii, sa bēē tǎbura. Sa maa be kpuro tǎbura be ba Yinni Yesu Kirisin yīsiru sokumǎ baama, wi u sǎa ben Yinni ka bēsen Yinni.

³ Gusunɔ bɛsɛn Baaba ka Yinni Yesu Kirisi bu bɛɛ durom kua kpa bu bɛɛ alafia wɛ.

Kɛɛ ni ba mwa Kirisi sɔɔ

⁴ Baadomma na ra n Gusunɔ siaramɔ bɛɛn sɔ, win durom saabu mɛ ba bɛɛ wɛ bɛɛ ka Kirisi Yesun gbinnaa sɔɔ. ⁵ Ba bɛɛ kua dukiagibu baayere sɔɔ, ka garin gerubu, ka yɛru kpuro, saa win min di. ⁶ Ya sɔɔsimɔ ma seeda ye na Kirisi diiya bɛɛn suunu sɔɔ ya n kam kue. ⁷ I n Hunden kɛru garu bie i n ka mara sere bɛsɛn Yinni Yesu Kirisi u kurama. ⁸ Wiya u koo bɛɛ yɔre sere ka nɔrɔ, kpa i ka yɔra taare sariru sɔɔ tɔɔ tɛ sɔɔ u koo na. ⁹ Gusunɔ naanɛgiiwa, wi u bɛɛ soka i n ka nɔɔ tia sãa ka win Bii Yesu Kirisi bɛsɛn Yinni.

Karanabu Yesun yigberu sɔɔ

¹⁰ Na bɛɛ yiiremɔ nɛgibu, ka bɛsɛn Yinni Yesu Kirisin yĩsiru, i de i n gari tee gerunamɔ, kpa karanabu bu ku raa du bɛɛn suunu sɔɔ. I de i n bwisiku teenu mɔ. ¹¹ Domi Kolowen tɔmbu ba man sɔɔwa ma sikirinɔsu wãa bɛɛn suunu sɔɔ nɛgibu. ¹² Yeniwa na nua ma wini gerumɔ wiya Pɔlugii, kpa wini nɛɛ, wiya Apologii, kpa wini maa nɛɛ, wiya Sefagii, kpa goo u n mɔ, wiya Kirisigii. ¹³ Kirisi u sãa yiru ro? Ba Pɔlu go dãa bunanaru wɔllɔ bɛɛn sɔ? Nge ka Pɔlun yĩsira ba bɛɛ batemu kua?

¹⁴ Aawo, na Gusunɔ saabu kua ye na n ka bɛɛn goo batemu kue ma n kun mɔ Kirisipu ka Gayusi. ¹⁵ Nge mɛya goo kun kpɛ u gere ma ba bɛɛ batemu kua ka nɛn yĩsiru. ¹⁶ Geema, na maa Setefanin yɛnugibu batemu kua. Be baasi na n yɛ nà n goo batemu koore. ¹⁷ Domi Kirisi kun man gɔre n ka batemu ko ma n kun mɔ n ka Labaari gean waasu ko, n n

maa mɔ ka gari yɛru, kpa Kirisin gɔɔ dɔa bunanaru wɔllɔn dam mu ku raa ko kam.

Kirisi sɔa Gusunɔn dam

ka Gusunɔn bwisi

¹⁸ Domi Kirisin gɔɔ dɔa bunanaru wɔllɔn gari, wiirara be ba kam mɔn mi, adama bɛsɛ be sa faaba waamɔn mi, Gusunɔn dama. ¹⁹ Domi ba yorua ma Gusunɔ u nɛɛ,

“Kon laakarigibun laakari kam koosia, kpa n bwisigibun bwisi kpeerasia.”

²⁰ Mana bwisigii wɔa. Mana wooda yɛro wɔa. Mana saa yenin sikirinɔsugiba wɔa. Gusunɔ u n̄ handunian bwisi kue wiiraru?

²¹ Domi Gusunɔn bwisi sɔɔ u n̄ dere handuniagibu ba n̄n gie ka ben tiin bwisi. Yen sɔna n̄ n̄n wɛre u ka tɔmbu faaba ko be ba n̄n naanɛ doke, ka win garin waasu yi ba tamaa wiiraru. ²² Geema, Yuuba ba yɛrenu bikiamɔ, Gɛrɛkiba ba maa bwisi kasu. ²³ Adama bɛsɛ sa Kirisin waasu mɔ wi ba kpare dɔa bunanaru wɔllɔ, ye n̄ kua wiiraru tɔn tukobun mi ma ya dera Yuuba ba n̄ naanɛ doke. ²⁴ Adama be ba soka mi, b̄a n̄ s̄aan na Yuuba n̄ kun mɛ tɔn tukobu, Kirisi kua Gusunɔn dam ka Gusunɔn bwisi. ²⁵ Domi Gusunɔn wiiraru ta tɔmbun bwisi kere, Gusunɔn dam sariru ta maa tɔmbun dam kere.

²⁶ Nɛgibu i mɛerio nge mɛ ba ka bɛɛ soka. N̄ n̄ mɔ ma bɛɛn dabinu s̄aa handunian bwisigibu n̄ kun mɛ yen damgibu n̄ kun mɛ sina bibu. ²⁷ Adama Gusunɔ u bu gɔsa be handuniagiba mɛera nge gari bakasu u ka bwisigibu sekuru doke, u maa handunian dam sarirugibu gɔsa u ka damgibu sekuru doke.

²⁸ Gusunɔ u maa bwɛɛbwɛɛbu gɔsa ka be ba gema

ka be ba ñ sãa gãanu handunia ye sɔɔ u ka bu kawa mam mam be ba mɛɛra gãanu. ²⁹ Kpa goo u ku raa ka woo kanɛ Gusunɔn wuswaaɔ, baa turo. ³⁰ Adama u dera i gbinne ka Yesu Kirisi ma u nùn kua bɛɛn bwisi ka bɛɛn gem. Wi sɔɔra sa maa dɛɛraru ka yakiabu wa. ³¹ Yen sã, “Wi u woo kanamɔ, u woo kanɔ Yinnin sã,” nge mɛ ba yorua.

2

Ba Kirisin gari kparamɔ

wi ba kpare dãa bunanarɔ

¹ Nɛgibu, sanam mɛ na na bɛɛn mi na ñ Gusunɔn gari kpare ka bwisi beke gee ñ kun mɛ ka nɔɔ dobu gabu. ² Domi na ñ gɔru doke na n gãa tukunu yɛ bɛɛn suunu sɔɔ ma n kun mɔ Yesu Kirisi wi ba kpare dãa bunanaru wɔllɔ. ³ Na da bɛɛn mi ka dam sariru ka berum ka diiri bakabu. ⁴ Nɛn gari ka nɛn waasu kun sãa nɛn tiin bwisi ñ kun mɛ nɛn nɔɔ dobu, adama n sãawa Hunden dam ka win sɔɔsiru. ⁵ Kpa bɛɛn naane dokebu bu ku ka yɔra tɔnɔn bwisi sɔɔ ma n kun mɔ Gusunɔn dam sɔɔ.

Gusunɔn bwisin gari

⁶ Ka mɛ, bɛɛɛ sa bwisi geeɛn gari kparamɔ tɔn girobun suunu sɔɔ, yi yi kun sãa saa yenin bwisi, ñ kun mɛ saa yenin wirugibun bwisi be ba kam kobu dɔɔ. ⁷ Adama Gusunɔn bwisi asirigiya sa kparamɔ yi yi berua, yìn sɔɔru Gusunɔ u kua saa toren di, su ka ko yikogibu. ⁸ Saa yenin wirugibu ba ñ yi tuba baa tɔn turo, domi bà n daa yi tuban na, ba ñ daa Yinni yikogii kparemɔ dãa bunanarɔ. ⁹ Adama nge mɛ ba yorua,
“Ye nɔni kun waare, ye swaa kun nɔɔre,

ye ya ñ maa duure tɔnɔn gɔru sɔɔ,
yeya Gusunɔ u bu sɔɔru kua be ba nùn kĩ.”

¹⁰ Ma u sun ye sɔɔsi saa win Hunden min di. Domi Hunde wi, u ra n kpuro mɛɛra u n ka yɛ, baa ye n wãa Gusunɔn tii sɔɔ. ¹¹ Nge wara u tɔnɔn bwisikunu yɛ ma n kun mɔ win tiin hunde ye ya wãa wi sɔɔ. Nge mɛya maa goo kun Gusunɔn bwisikunu yɛ ma n kun mɔ win Hunde. ¹² Win Hunde wiya sa mwa, n ñ mɔ handunian hunde, kpa sa n ka yɛ ye Gusunɔ u sun kã win durom sɔɔ. ¹³ Sa ñ maa asiri ye tubusiamɔ ka gari yi yi wee tɔnɔn bwisin di, ma n kun mɔ saa Gusunɔn Hunden min di, sa n ka hunden gari bu sɔɔsimɔ be ba Hunde wi mɔ.

¹⁴ Handuniagii u ñ Gusunɔn Hunden gari wuramɔ, domi wiirara yi sãa win mi. Yi ñ kpɛ yi nùn yeeri, domi Hunden tiwa u yi tubusiamɔ.

¹⁵ Wi u wãa ka Hunden baa, wiya gãanu kpuro ra yeeri, adama goo sari wi win gari ra yeeri.

¹⁶ “Domi wara u Yinnin bwisikunu yɛ.

Wara u nùn bwisi kɛɛre.”

Goo sari. Adama bɛsɛra sa Kirisin bwisikunu yɛ.

3

Gusunɔn sɔm kowobu

¹ Nɛgibu na ñ kpɛa na ka bɛɛ gari kue nge mɛ na ra ko ka be ba wãa ka Hunden baa. Adama na ka bɛɛ kuawa nge be ba wãa ka wasin baa, be ba sãa bii wɛɛnu Kirisi sɔɔ. ² Boma na bɛɛ wɛ, n ñ mɔ dĩa dɔka, domi i ñ tura be ba koo dĩa dɔka mwe, i ñ mam tura ka tɛ ³ yèn sɔ i wãa ka wasin baa gina. Domi sanam mɛ nisinu ka sikirinɔsu wãa bɛɛn suunu sɔɔ, i ñ sɔɔsimɔ ma i wãa ka wasin baa? Bɛɛn sanu sanusu kun sãa nge handuniagisu? ⁴ Domi bɛɛn goo ù n

gerumɔ wiya Pɔlugii, kpa goo u nɛɛ wiya Apologii, i ñ sãa nge tɔn be ba tie?

⁵ Wara ra n Apolo. Nge wara ra n Pɔlu. Ba sãawa sɔm kowobu bèn min di i naanɛ doke nge mɛ Yinni u ben baawure win sɔmburu wɛ̃. ⁶ Nɛna na duura, ma Apolo u nim yɛ̃ka, adama Gusunɔwa u kpɛ̃asiamɔ. ⁷ N n mɛn na, wi u duurumɔ ka wi u nim yɛ̃kamɔ ba ñ sãa gãanu, ma n kun mɔ Gusunɔ wi u kpɛ̃asiamɔ. ⁸ Duuro ka wi u nim yɛ̃kamɔ ba sãawa tia, ben baawure koo win are mwa nge mɛ win sɔmbura nɛ. ⁹ Domi bɛsɛ Gusunɔwa sa sɔmburu kuammɛ sannu. Bɛɛ maa i sãawa win gberu.

I maa sãa win gani beki. ¹⁰ Durom mɛ Gusunɔ u man wɛ̃n saabu, nɛna na kpɛ̃ekpɛ̃eku sura nge bani yɛ̃ro, ma gaba banimɔ gen wɔllɔ. Adama i de baawure u laakari ko nge mɛ u banisinamɔ. ¹¹ Domi goo kun kpɛ̃ u maa kpɛ̃ekpɛ̃eku gagu sura ma n kun mɔ ge ba sure, geya ga sãa Yesu Kirisi. ¹² Wi u bana kpɛ̃ekpɛ̃eku gen wɔllɔ ka wura ka sii geesu, ka kpee kpikinu, wi u maa bana ka dãa ka taka nɔɔ ka wĩi, ¹³ baawuren sɔmbura koo sɔ̃sira domi siribun tɔru ta koo tu terasia, yèn sɔ̃ dɔ̃wa ta koo ka na kpa dɔ̃ wi, u baawuren sɔmburun dam mɛeri. ¹⁴ Wi u bana kpɛ̃ekpɛ̃eku gen wɔllɔ ma win bana kun dɔ̃ mwaare, u koo are wa. ¹⁵ Win sɔmbura maa dɔ̃ mwaara, wiya u gbisira. Win tii u koo faaba wa, adama u ko n sãawa nge wi u dɔ̃ soora u yara.

¹⁶ I ñ yɛ̃ ma i sãawa Gusunɔn wãa yeru? I ñ yɛ̃ ma win Hunde wãa bɛɛ sɔ̃? ¹⁷ Yen sɔ̃, goo ù n Gusunɔn wãa yeru sankã, Gusunɔ u koo yɛ̃ro sanku. Domi Gusunɔn wãa yera dɛere ta ka yii win sɔ̃, bɛɛya maa wãa yee te.

18 I ku de goo u win tii n̄oni w̄oke. B̄een wi u tamaa u bwisi m̄o handunia ye s̄o, u de u ko gari b̄ak̄o kpa u bwisi gee wa u mwa. 19 Domi handunian b̄wisi s̄aawa w̄iiraru Gusun̄on n̄oni s̄o. Ba yorua, “U ra dewa bwisigibun tiin bwisi yi bu yina mwa.” 20 Ba kpam yorua ba n̄eε, “Yinni Gusun̄o u t̄ambun bwisikunu ȳε, u ȳε ma nu s̄aawa kam dirum.” 21 N n̄ m̄en na, goo u ku woo kana t̄anun s̄o domi ḡaanu kpuro b̄eεgina. 22 P̄olu ka Apolo ka Sefa ka handunia ka w̄aaru ka ḡo ka ye n̄ w̄a ḡis̄o ka ye n̄ sisi sia, ye kpuro ya s̄aawa b̄eεgia. 23 B̄eε maa Kirisigiba, Kiriisi maa s̄a Gusun̄ogii.

4

Kirisin ḡarobu

1 I de bu sun garisi Kirisin s̄om kowobu be Gusun̄o u win asirin gari n̄omu s̄andia. 2 Be ba maa ḡaanu n̄omu s̄andia n̄ ween̄ewa ba n̄ s̄a naan̄egibu. 3 Adama ḡa piimuna n̄en mi, b̄eε ì n̄ man siri, ñ kun m̄ε b̄a n̄ man siri t̄ambun wuswaa. Ka gem na ñ n̄en tii siri. 4 Na ñ ḡaanu ȳε n̄e s̄o ye ya man taare w̄εm̄o, adama n̄ ñ m̄o ba man gem w̄ε yen s̄o. Domi Yinniwa s̄a n̄en siri kowo. 5 Yen s̄o, i ku ra maa ḡaanun siribu ko t̄o te, tu sere na sere Yinni ù n̄ tunuma. Wiya u koo kpuro yarama batuma. ye ya berua w̄okuru s̄o, kpa u t̄ambun ḡorusun bwisikunu s̄oasi. Sanam m̄ε s̄ora baawure u koo win siarabu n̄o Gusun̄on mi.

6 B̄een s̄ona, n̄egibu, na gari yi kpuro weesina nge n̄ε ka Apolo, kpa i ka gia bes̄en min di nge m̄ε i ñ ko wooda sara ye ba yorua, b̄een goo u ku ka tii sua bes̄en turon s̄o kpa u n̄ turo ḡema. 7 A tamaa goo nun m̄era a gabu san̄o kere? Mba a m̄o ye ba ñ nun k̄a.

Mà a yē ba nun kāwa, mba n kua a ka woo kanamə nge wi u ka tii wa.

⁸ I deba kə. I kua dukiagibu. I tamaa i bandu dii bešen sariru. N ko n daa wēra i n bandu dii ka gem, kpa beše ka beē sa n sāa ban diobu sannu. ⁹ Domi na lasabu kua ma Gusunə u sun aye dāakiru wē, beše gərobu, nge be ba taare wē bu go. Baawure handunia səə, wəllun gəradoba ka təmbu kpuro ba sun mēera nge be ba dweebu dua. ¹⁰ Beše sa sāa gari bakasu Kirisin sā, adama beē i sāa bwisigibu Kirisi səə. Beše sa n dam mə, beeya i dam mə. I kua atasiriba ma beše sa kua beere sariba. ¹¹ Sere n ka kua saa yeni səə gəora sun goowa ma nim nəru ga sun mə, sa wāa tereru, ba sun soomə, sa n maa wāa yeru garu mə. ¹² Ma sa hania mə sa ka bešen nəma səmburu mə. Bə n sun faara səomə, sa ra n bu domaru kuamməwa. Bə n maa sun nəni səomə, sa ra n tēmanəwa. ¹³ Bə n sun mem manimə, sa ra n suuru kanaməwa. Sere ka tē ba sun mēera nge weke gəori ka gāanu kpuron kubanu.

¹⁴ Na n yeni yorumə n ka beē sekuru doke adama n ka beē gerisiwa nge nən bii kīnasibu. ¹⁵ Baa i n baaba nəruru dabinu mə Kirisi səə, i n tundo dabinu mə, domi nən na kua beēn tundo Yesu Kirisi səə Labaari gean saabu. ¹⁶ N n mən na, na beē yiiremə i n da man saari. ¹⁷ Yen sōna na beē nən bii kīnasi Timəte gəria wi na naane sāa Yinni səə. Wiya u koo beē yaayasia nge mē nən wāara sāa Kirisi səə, nge mē na ra səosi baama Yesun yigbenu kpuro səə.

¹⁸ Tē wee, gaba tii suamə nge na n maa sisi beēn mi. ¹⁹ Adama n n sosi kon na beēn mi n n sāa Yinnin kīru. Kon maa be ba tii suamə min dam gia, n n mə ben gari təna. ²⁰ Domi Gusunən bandu ta n

sɔɔsiramɔ gari gerubu sɔɔ, ma n kun mɔ dam sɔɔ mɛ mu sɔmburu mɔ. ²¹ Mba i kī. N na ka bokuru? Nge ka kīru ka daa tɛerugia.

5

Sekuru sariru Yesun yigberu sɔɔ

¹ Sa labaari gaa nua ba nɛɛ, sekuru sari kɔsuru gara wāa bɛɛn suunu sɔɔ tɛn bweseru tɔn tukobun tii ba n̄ kākɔ bu ko. Ba nɛɛ bɛɛn turo u win tundon kurɔ kī. ² Ma i woo kanamɔ. N weenɛ i n nuki sankire, kpa i ȳɛro wuna bɛɛn suunu sɔɔn di wi u daa ye kua. ³ Baa i kun man waamɔ bɛɛn suunu sɔɔ, nɛn hunde wāa mi. Na maa durɔ wi siri kɔ, wi u yenin bweseru kua, nge mɛ kon daa n̄n siri n̄ n wāa mi. ⁴ I n menna ka nɛn hunde sannu, ka Yinni Yesun yīsiru ka win dam, ⁵ i durɔ wi Setam n̄mu sɔndio, win wasi yi ka kam ko kpa win hunde yu faaba wa Yinni Yesun tɔɔ te sɔɔ.

⁶ Bɛɛn woo kana bin bwesera kun wā. I n̄ ȳɛ ma p̄ɛɛ seeyatia fiiko yeya ya ra p̄ɛɛ kpuro kukusie?

⁷ T̄ɛ, n weenɛ i p̄ɛɛ seeyatia tɔkɔru wuna kpa i ko nge p̄ɛɛ kpa ye ya kun seeyatia mɔ, nge mɛ i s̄a. Domi ba Kirisi go kɔ wi u s̄a bɛɛn Gɔɔ sararibun abɔru.

⁸ N n mɛn na, su tɔɔ bakaru di, n kun ka p̄ɛɛ seeyatia tɔkɔru ye n s̄a kɔsa ka nuku kɔsuru, adama ka p̄ɛɛ ye ba kun kukusie, ye n s̄a gem ka murafiti sariru.

⁹ Na bɛɛ tireru yorua na nɛɛ, i ku ka kurɔ dama kowobu menna. ¹⁰ Na n̄ ka handunia yen kurɔ dama kowobu yā, ka yen binɛgibu ka yen gbɛnɔbu ka be ba b̄u s̄amɔ. Domi n̄ n ka be yā tilasi i ka yari handunian di. ¹¹ Na nɛɛwa i ku ka goo menna wi ba sokumɔ kīnasi Yesu sɔɔ ù n s̄a kurɔ dama kowo, n̄ kun mɛ binɛgii, n̄ kun mɛ b̄u s̄a, n̄ kun

mε atama gero, n̄ kun mε tam n̄ro, n̄ kun mε taki dio. I ku mam dīa gb̄ēru menna ka ben bweseru.

12-13 Domi Yesun yigberugiba n weene i siri. I t̄n k̄so wi wun̄ b̄en suunu s̄on di. N n̄ nen baa n ka bu siri be ba n̄ w̄a Yesun yigberu s̄o. Gusun̄wa ben siribu m̄.

6

Naane dokeobun sirinaa

¹ B̄en goo ù n gari m̄ ka win winsim, u koo k̄ku u siribu da gem sarirugibun wuswaā? Kpa n kun maa m̄ naane dokeobun mi? ² B̄e i n̄ ȳ ma naane dokeoba ba koo handunian t̄mbu siri? N n̄ b̄en na i ko handunia siri, yera i n̄ kp̄ i gari piimunu siri? ³ I n̄ ȳ ma besera sa ko w̄llun ḡradoban siribu ko? Kaa ra sere gere handunia yenin gari? ⁴ N n̄ men na, i n̄ gari yin bweseru m̄, i de be ba n̄ ḡanu ganu tura Yesun yigberu s̄o bu ko b̄en siri kowobu. ⁵ Na b̄e s̄om̄ b̄en sekura. Ka geema i n̄ goo m̄ b̄en suunu s̄o win bwisi tura u ka win w̄n̄bun siribu ko? ⁶ Adama i mam siribu sokunam̄ gem sarirugibun wuswaā.

⁷ I n̄ gari m̄ b̄en suunu s̄o, munusewa mam mam. Mban s̄na i n̄ toraru wuram̄. Mban s̄na i n̄ derim̄ bu b̄e taki di. ⁸ Adama b̄e i ra gabu tore, i ra gabu taki di, be ba mam s̄a b̄en naane dokeosibu. ⁹ B̄e, i n̄ ȳ ma gem sarirugiba kun kp̄ bu ayeru wa ban te Gusun̄ u sw̄i s̄o? I ku de bu b̄e n̄ni w̄ke. Kur̄ dama kowobu ka b̄ugibu, ka sakara kowobu ka be ba ka ben t̄n dur̄sibu kpunam̄ ¹⁰ ka gben̄bu ka bin̄gibu ka tam n̄robu ka t̄n yaako kowobu ka taki diobu ba n̄ ayeru wasi ban te s̄o. ¹¹ M̄ya b̄en suunu s̄o gaba raa s̄a. Adama

ba bæε wobura, ba bæε dεεrasia ba yii, ba bæε gem wĕ Yinni Yesu Kirisin yĩsirun sō, ka maa bæεn Gusunōn Hunden sō.

I Gusunō bæεε wĕεyō

ka bæen wasi

¹² Ba ñ man yinarimō n gāanu kpuro ko. Adama n ñ mō ni kpuro nu are mō. Ba ñ man yinarimō n gāanu kpuro ko adama na ñ wuramō n ko gāanu ganun yoo. ¹³ Dīanu wāawa nukurun sō, nukura maa wāa dīanun sō, ma Gusunō u koo ye yiru kpeesia. Adama wasi kun wāa kurō damarun sō. Yi wāawa Yinnin sō ma Yinni maa wāa yin sō. ¹⁴ Gusunō wi u Yinni seesia, u koo maa sun seesia ka win dam.

¹⁵ Bæε i ñ yĕ ma bæen wasi yi sāawa Kirisin wasin kāasi? N n mēn na, kon Kirisin wasin kāasi sua kpa n ka ko kurō tanōn wasin kāasi? Su ku wa mē! ¹⁶ I ñ yĕ ma wi u ka kurō tanō mēna, u kua wasi tee ka wi? Domi ba yorua, “Be yiru ba koo ko wasi tee.” ¹⁷ Adama wi u ka Yinni manina, u kua hunde tia ka wi.

¹⁸ I kurō damaru suurio. Toranu kpuro ni tōnu u mē nu wāawa wasin tōwō, adama wi u kurō damaru mē win wasiya u toraru koosimō. ¹⁹ Nge i ñ yĕ ma bæen wasi sāawa Hunde Dεeron wāa yeru wi u wāa bæε sō, wi Gusunō u bæε kā? I ñ tii mō. ²⁰ Domi ba bæε dwawa geeru nōru sari. Yen sō, i Gusunō bæεε wĕεyō ka bæen wasi.

7

Suanabun gari

¹ Tĕ gari yìn tireru i man yorua, yiya na bæε wisimō. N wā tōn durō u ku kurō baba. ² Adama

kurɔ damarun sɔ̃ n weene baawure u n win tiin kurɔ mɔ, kpa kurɔ baawure u n win tiin durɔ mɔ. ³ Kpa durɔ ka win kurɔ ba n wãasine nge me n weene. ⁴ Domi kurɔn wasi yi ñ sãa win tiigii ma n kun mɔ win durɔgii. Nge meya maa durɔn wasi yi ñ sãa win tiigii ma n kun mɔ win kurɔgii. ⁵ I ku n da menane ma n kun mɔ saa fiiko sɔ̃ ye i ko wuna been laakari yu ka wura kanaru sɔ̃ mam mam. Adama yen biru i maa wureo i mena, kpa Setam u ku raa beε kɔkiri been tii nenubu sarirun sɔ̃.

⁶ Na ñ yeni gerumɔ nge tilasin baa, na gesi kanamɔwa. ⁷ N ko n man wɛre tɔmbu kpuro bà n sãa nge nen tii, adama baawurewa u win kɛrun baa mɔ saa Gusunɔn min di, winigirun baa, wiɔnɔgirun baa.

⁸ Adama na tantanɔbu ka gɔminibu sɔ̃mɔ n ko n wɛra bà n wãa nge me na ka wãa. ⁹ Adama bà kun kpɛ bu tii nenε, bu de bu kasuna bu ka suana, domi n buram bo bu suana n kere ba n kɔ̃ kamgiru wãasi.

¹⁰⁻¹¹ Tɛ̃, be ba suana kɔ, beya na wooda yeni sɔ̃mɔ. Kurɔ u ku raa win durɔ yina. Adama ù n yina, u sinɔ, u ku maa durɔ kpaɔ sua, ñ kun me u wuro win durɔ yinaro win mi. N ñ maa weene durɔ u win kurɔ yina. Adama n ñ ne na bu wooda dokeamme, ma n kun mɔ Yinni.

¹² Be ba tie, beya na maa yeni sɔ̃mɔ, n ñ mɔ Yinniwa u gerua. Naane dokeo goo ù n kurɔ mɔ ma kurɔ wi, u ñ sãa naane dokeo ma n kurɔ wi wɛre ba n ka wãasine, u ku raa nùn yina. ¹³ Kurɔ goo ù n maa durɔ mɔ ma durɔ wi, u ñ sãa naane dokeo ma n durɔ wi wɛre ba n ka wãasine, u ku raa nùn yina. ¹⁴ Domi durɔ naane doke sarirugii wi, ba nùn yii nenem win kurɔn sɔ̃. Mey a ba maa kurɔ naane

doke sarirugii wi yii nenem win durɔn sɔ̄, ben bibu ba n ka yii nenem. Ma n kun mε, ba ko n sãa nge naane doke sariba. ¹⁵ Adama naane doke sarirugii wi, ù n doona, i nùn derio. N n sãa mε, n ò tilasi ba n ka wãasinε domi Gusunɔ u sun sokawa sa n ka wãa alafia sɔ̄. ¹⁶ Domi wunε kurɔ n ò wunε kaa n yē wunen durɔ ù n koo faaba wa. Wunε durɔ, n ò wunε kaa n maa yē wunen kurɔ ù n koo faaba wa.

Wãa tèn sɔ̄ Yinni u bεε soka

¹⁷ N n mɛn na, i de baawure u win wãaru di nge mε Gusunɔ u ka nùn soka ka durom mε Yinni u nùn kua. Yeniwa na Yesun yigbenu kpuro yiiremɔ. ¹⁸ Ba goo bango kuawa Yinni u sere yēro soka? I ku yēron bango ye go. Ba ò gina nùn bango kue Yinni ka nùn soka? I ku ra maa nùn bango kua. ¹⁹ Bango nge bango sariru, yen gaa kun sãa gãanu ganu, adama Gusunɔn garin mem nɔɔba bu sãa gãanu. ²⁰ Kpa tɔnu baawure u wa u yōra nge mε u sãa ba ka nùn soka. ²¹ À n sãan na yoo ba ka nun soka, a ku yeni garisi. Adama bà n nun tii mɔru wē a mɔ. ²² Domi yoo wi ba soka, u kua tii mɔwɔ Yinni sɔ̄. Nge meya maa tii mɔwɔ wi ba soka, yēro kua Kirisin yoo. ²³ Ba bεε dwa geeru nɔru sari. Yen sɔ̄, i ku de i n maa sãa tɔmbun yobu. ²⁴ N n mɛn na negibu, i de baawure u yōra Gusunɔ sɔ̄ nge mε u sãa ba ka sere nùn soka.

Wɔndiaba ka gɔminibun gari

²⁵ Tē ye n sãa wɔndiabagia, na ò gari gεε mɔ ye n sãa Yinnin wooda. Adama nge mε Yinni u man wɔnwɔndu kua na ka kua naane gii, na bεε nen laakari sɔ̄mɔ.

²⁶ Na tamaa, saa yenin wahalan sō ma n ko n wēra tən durō baawure u n wāa nge mε u sāa. ²⁷ À n kurō mō, a ku ra swaa kasu i ka karana. À n maa wāa tantanaru sō, a ku kurō kasu. ²⁸ Adama à n kurō sua, a n̄ tore. Wəndia ù n maa durō sua, u n̄ tore. Adama be ba suana, ba ko n n̄ni swāaru mō ben wāaru sō. Na n̄ maa kī n sāa mε been mi.

²⁹ Nεgibu, ye na gerumō wee, saa kun maa dēu. Yen sō, saa tēn di wi u kurō mō, n weenε u n sāa nge u n̄ kurō mō. ³⁰ Kpa wi u nuku sankiranu mō u ko nge u n̄ mō. Wi u maa nuku dobu mō u koowo nge u n̄ nuku dobu mō. Wi u maa dwemō, u koowo nge u n̄ gāanu mō. ³¹ Wi u maa ka handunian dukia bukata mō u ku win laakari kpuro doke ye sō. Domi handunia yeni ya doonōwa mi.

³² Na n̄ kī i n wurure. Wi u kun kurō mō, wiya ra n Yinnin gāanu kasu, ye n koo Yinni dore. ³³ Adama wi u kurō mō wiya ra n hania mō handunian gāanu sō u n kasu ye n koo win kurō dore. ³⁴ Win laakari ra n bōnu sāawa. Kurō be ba n̄ durōbu mō ka wəndiaba ba ra n Yinnin gāanu kasu ba n ka sāa dεerobu wasi sō ka hundε sō. Adama wi u durō mō wiya ra n handunian gāanu kasu ye n koo win durō dore.

³⁵ Na yeni gerumōwa been alafian sō, n̄ n̄ mō n ka been wāaru sēsiasia, adama n ka beε sōsiwa ye n weenε i ko, kpa i ka tii Yinni wē mam mam.

³⁶ Goo ù n bwisika u wa ma ye u win bii wəndia kuammε ya n̄ beεε mō, ma wəndia wi, u ye, u de u ko nge mε u kī, u de bu n̄n kurō kpaaru sua. N n̄ toraru. ³⁷ Adama wi u yōra sim sim ma u n̄ wāa tilasi sō ma u dam mō win gōru kīru wəllō ù n nεε, win bii wəndia u ku durō sua, gea u bwisika. ³⁸ Nge

mɛya wi u dera ba win bii wɔndia kurɔ kpaaru sua u gea kua, adama wi u n̄ dere ba n̄n sue, wiya kua n kere.

³⁹ Tɔn kurɔ u ko n ka win durɔ gbinnewa win durɔn wāarun tɔru kpuro sɔɔ, adama durɔ wi, ù n gu, kurɔ wi, u tii mə u ka durɔ kpao sua wi u kī, yēro u n gesi sāa Yinnigii. ⁴⁰ Adama n̄n laakari sɔɔ kurɔ wi, ù n tii deri gɔmini te sɔɔ win nuku dobu koo kp̄ɛa n kere. Na maa tamaa Gusunɔn Hundewa man yeni sɔɔwa.

8

Dīa ni ba ka būu yākuru kua

¹ Tē, gāa ni ba ka būu yākuru kua, nin gari sɔara na wura.

Geema, bese kpuro sa yēru mə. Yēra tii suabu mə, adama kīra ta ra tɔnu tāsisiē. ² Goo ù n tamaa u gāanu yē, u n̄ yē gina nge mε n weenε u n yē. ³ Adama wi u Gusunɔ kī, Gusunɔ u yēro yē.

⁴ Tē dīa ni ba ka būu yākuru kua, ameniwa nin dibun gari sāa. Sa yē ma būu kun gāanu handunia sɔɔ. Sa maa yē ma Gusunɔ turowa wāa. ⁵ Domi baa bà n gerumɔ būnu wāa wɔllɔ ka temɔ, nge mε sa yē ma būu dabinu ka yinni dabinu nu wāa, ⁶ ka mε, besen mi, Gusunɔ turowa wāa. Wiya sāa Baaba w̄n min di gāanu kpuro nu naamɔ. W̄n s̄na sa maa wāa. Yinni turowa maa wāa. Wiya Yesu Kirisi w̄n min di gāanu kpuro nu koorɔ. W̄n saabuwa sa maa wāaru mə.

⁷ Adama n̄n tɔmbu kpuro ba yeni yē. Gabu be ba gina būu s̄aarun dɔɔnε mə, ba yaa ye temmɔ nge būu sāa dīanu, ma ben ḡru dam sariruguu ga bu taarε

wɛɛmɔ. ⁸ N n̄ mɔ dɔ̄ana nu koo ka sun susi Gusunɔn mi. Sà kun di, n n̄ kɔ̄miaru, sà n maa di, n n̄ turiru.

⁹ Adama i tii laakari koowo bɛɛn tii mɔɔ te, tu ku raa de be ba n̄ dam mɔ bu tora. ¹⁰ Domi wunɛ wi a yɛru mɔ, ma a sɔ̄ a dimɔ bũu dirɔ, gɔ̄ru dam sarirugii ù n nun wa mi, u n̄ koo wɔ̄rugɔ̄ru ko u ka bũu sãa dɔ̄anu di? ¹¹ Kpa kɔ̄nasi wi, wɔ̄n sɔ̄ Kirisi u gu, u kam ko wunɛn yɛrun saabu. ¹² Nge mɛya i n bɛɛn berusebu torari ma i ben gɔ̄ru dam sariruguu ge mɛɛra mɔ, Kirisiwa i torari. ¹³ Yen sɔ̄, dɔ̄anu n̄ n̄ koo nɛn beruse torasia, na n̄ maa yaa temmɔ sere ka baadommaɔ, n ku ka nɛn beruse torasian sɔ̄.

9

Gɔ̄ron yiiko ka win sɔ̄mburu

¹ Na n̄ tii mɔ rɔ? Na n̄ sãa gɔ̄ro? Na n̄ Yesu bɛɛn Yinni wa ro? Bɛɛ i n̄ sãa nɛn nɔ̄man sɔ̄mburu Yinni sɔ̄? ² Baa nà kun sãa gɔ̄ro gabun mi, na sãa mɛ bɛɛn mi, domi bɛɛya i sɔ̄ɔsimɔ ma nɛ Yinnin gɔ̄rowa.

³ Be ba kɔ̄ bu man gari wɛɛrisia, ye kon bu wisi wee. ⁴ Sa n̄ yiiko mɔ su ka di su maa ka nɔ? ⁵ Sa n̄ yiiko mɔ sa n̄ ka kurɔ naanɛ dokeo mɔ wi u koo sun yɔ̄siri nge mɛ gɔ̄robu gabu ba mɔ ka Yinnin wɔ̄nɔbu, ka Sefa? ⁶ Nge nɛ ka Baanabasi tɔ̄nawa sa n̄ yiiko mɔ su ka nɔ̄man sɔ̄mburu deri? ⁷ Wara dɔ̄ tabu gberɔ ka win tiin gobi. Wara dãa duurumɔ gberɔ kpa yɛro kun sere nin binu dimɔ. Nge wara u naa gɔ̄ɔ kparamɔ ma u n̄ gen bom nɔ̄rumɔ.

⁸ Na n̄ yeni gerumɔ ka tɔ̄nun yiiko tɔ̄na. N n̄ gari tee yi wooda ya gerumɔ? ⁹ Domi Mɔwisin wooda sɔ̄ ba yorua, “I ku bɛɛn naa kinɛrun nɔ̄ɔ bɔ̄ke saa ye ta sɔ̄mburu mɔ dɔ̄anu sɔ̄.” Naan sɔ̄na Gusunɔ u yeni gerua? ¹⁰ Nge bɛɛn tiin sɔ̄na u gari yi mɔ.

Meya beɛn sɔna ba yorua domi n weene wuko u wuku ka yiyɔbu, kpa gɛɔ u gɛ u n bɔnu yiyɔ. ¹¹ Sà n hunden gāanu duura beɛn suunu sɔɔ, n̄ n mɛn na gāa bakana sà n wasin gāanu gā beɛn mi? ¹² Gabu bà n yen yiiko mɔ beɛn mi, beɛe maa ni. Sa n̄ bu kere?

Adama sa n̄ yiiko ye denda beɛ sɔɔ. Ye kpuro sɔɔra sa tɛmanɛ, kpa su ku ra ka Kirisin Labaari gea swaa ganɛ. ¹³ I n̄ yɛ ma be ba sɔmburu mɔ sãa yerɔ ba ben dīanu waamɔ min di? Be ba maa yāku yeru kɔsu, ba ben bɔnu mɔ te sɔɔ. ¹⁴ Nge meya maa Yinni u yiire be ba Labaari gean waasu mɔ bu ben dīanu wa ye sɔɔ.

¹⁵ Adama na n̄ yen gaa denda gāa ni sɔɔ. Meya na n̄ maa yeni yorumɔ bu ka man ye kuan sɔ. Na kīru bo n gbi. Goo sari wi u koo man yinari n woo kana gari yinin sɔ. ¹⁶ Domi n n̄ weene n woo kana Labaari gean kparabun sɔ. Tilasiwa ye, ya man sãawɛ. Nà kun yen waasu kue, wahala baka. ¹⁷ Nà n ye kua ka kīru kon are mwa. Nà kun maa kī na ka mɔ, ka mɛ, kon ye kowa domi ba man yè nɔmu sɔndiawa. ¹⁸ N n̄ mɛn na, mba nɛn are. Nɛn areya n ka Kirisin Labaari gea waasu ko n kun ka gobin baa kpa n ku nɛn yiiko kpuro dendi ye na mɔ Labaari gean kparabun sɔ.

¹⁹ Baa nà n tii mɔ tɔmbu kpuron wuswaaɔ na tii kua baawuren yoo kpa n ka tɔn dabiru gawama.

²⁰ Yuuban mi na kua nge Yuu n ka Yuuba gawama. Be ba maa wooda nasie, na kua ben turo, kpa n ka bu gawama baa mɛ nɛn tii na n̄ wāa woodan nɔmaɔ. ²¹ Be ba kun wooda mɔn mi, na maa kua ben turo kpa n ka bu gawama. N n̄ mɔ ma na n̄ Gusunɔn wooda nasie, na Kirisin wooda nasie.

²² Dam sarirugibun mi na kua wi u kun dam mɔ

kpa n ka dam sarirugii be gawama. Na kua nge me baawure u sãa ben gabu bu ka faaba waara, baa ñ n meren na. ²³ Ye kpurowa na m̀ Labaari gean s̄ kpa na n ka b̄nu m̄ ye s̄.

²⁴ I yē ma dukan garasa s̄ t̄mbu kpuro ba duki m̀wa adama t̄n turowa u koo yen are wa. Yen s̄, i dukio nge me i ko ka are wa. ²⁵ Wasi kasanugii baawure u ra n tii neniwa kpuro s̄. Ba m̀ me bu ka are wa yi yi s̄a wurusun fur̄ * ge ga koo gbera gu d̄rura. Adama b̄e sa m̀ su ka m̄wa ge ga kun kpeem̄. ²⁶ Yen s̄na na duka m̀ dee dee na ñ geririm̄. Na sannam̄, adama n ñ m̄ nge wi u wom soom̄. ²⁷ Na nen wasi n̄wia m̀ gem gem n ka yi kamia, kpa n ku ra ko wi ba koo gira n̄m dira nen tii sanam me na sibu gabu waasu kua.

10

B̄u s̄arun kir̄

¹ Negibu na k̄i i n yē ma b̄esen sikadoba kpuro ba w̄a guru wii ten * t̄bū ma be kpuro ba s̄a nim w̄ku gen † suunu s̄ ka naasu. ² Ma be kpuro ba kua M̄wisin bw̄abu ka bat̄emu gaa guru wii te s̄ ka nim w̄ku ge s̄. ³ Ma be kpuro ba d̄ia teenu di ni nu na saa w̄llun di, ⁴ ma ba nim n̄ruram tem n̄ra me Gusun̄ u bu w̄, domi ba nim n̄rum̄wa saa kpee Hundegirun min di te ta bu sw̄i birū. Kirisiwa s̄a kpee te. ⁵ Adama Gusun̄ u ben dabiru go gbaburu s̄ ȳn s̄ ben daa ya ñ n̄n w̄re.

* **9:25** wurusun fur̄ - Gera ba ra raa doke goon wir̄ yellu wi u garasa gaa s̄ wiru gbia. * **10:1** guru wii te - Ta s̄awa te ta

Isireliba gbiye sanam me ba w̄a gbabur̄. † **10:1** nim w̄ku ge - Ga s̄awa nim w̄ku ge ba m̀ Naa yari ge ga burana ba t̄bura ye ba yara Egibitin di.

⁶ Tē, yeya ya sāa yīreru bēsen sō kpa sa kun maa sāa kōsan kīrobu nge be. ⁷ Kpa i ku ra maa būu sā nge mē beənən gabu ba kua. Domi ba yorua, “Tən be, ba sina ba di, ba nōra, ma ba seewa ba kom bēreteke mō.” ⁸ Su ku ra maa kurō damaru ko nge mē ben gabu ba kua, ma ben nōrəbun suba yēnda ita (23.000) ba kam kua sōo teerun sōo. ⁹ Su ku ra maa Yinni mēeri nge mē u nē, nge mē ben gabu ba kua, ma wēē bu go go. ¹⁰ Su ku maa wōki nge mē ben gabu ba kua, ma gōən gōrado u bu go.

¹¹ Yeya ya bu deema nge yīreru, ma ba ye yorua bu ka sun kirō ko, bēse be sa wāa handunian tōo dāaki teni sōo. ¹² Yen sō, wi u tamaa u yō sim sim, u de u n tii se kpa u ku raa wōrumē. ¹³ I n laakari mēeribu gabu waare ma n kun mō bi tōmbu kpuro ba ra wa. Gusunō wi u sāa naanēgii, u n derimō bu bēen laakari mēeri n kere ye i kō kpī i ka tēmana. Adama laakari mēeribu baabire sōo u ra maa yari yeru ko kpa i ka kpī i tēmana bi sōo.

¹⁴ Yen sō, kīnasibu, i būu sāaru suurio. ¹⁵ Na ka bēē gari mōwa nge laakarigibu. I de i lasabu ko ye na gerumō. ¹⁶ Sà n bōnu mō nōri domarugia ye sōo, ye sa ka Gusunō siaramō, sa n bōnu mō Kirisin yem sōo? Sà n pēē ye yabua, sa n bōnu mō Kirisin wasi sōo? ¹⁷ Pēē tia ya wāa. Baa sà n dabi, sa sāa wasi tee, domi bēse kpuro sa bōnu mō pēē tia ye sōo.

¹⁸ I bu mēerio be ba mara Isireliba. Be ba yākunu dimō, ba n bōnu mō yāku yee te sōo? ¹⁹ N n mēn na, mba na gerumō. Na gerumō ma yaa ye ba ka būu yākuru kua ya sāa gāanu? Būuwa sāa gāanu? ²⁰ Aawo. Adama na gerumō ma ye ba ka yākuru kua, būna ba ka yākuru kua, n n mō Gusunō. Na n maa kī i n bōnu mō ka būnu. ²¹ I n kpē i nō Yinnin

nɔra sɔɔ kpa i maa nɔ bũnun nɔra sɔɔ. I n̄ kp̄e i di ye ya wãa Yinnin tabulu wɔllɔ, kpa i maa di ye ya wãa bũnun tabulu wɔllɔ. ²² Sa k̄i su Yinnin nisinu seeyawa? Sa n̄un dam kere?

I kpuro koowo

i ka Gusunɔ bɛɛɛ wɛ

²³ Ba n̄ tɔnu yinarimɔ u gãanu kpuro ko, adama n n̄ mɔ ni kpuro nu arufaani mɔ. Ba n̄ tɔnu yinarimɔ u gãanu kpuro ko adama n n̄ mɔ ni kpuro nu tɔnu tãsisiamɔ. ²⁴ N n̄ weenɛ goo u win tiin arufaani kasu, ma n kun mɔ win winsimgia.

²⁵ Ye ba gesi dɔramɔ yaburɔ i dio, i ku gãanu bikia tii taarɛ wɛɛbun sɔ. ²⁶ Domi tem sãawa Yinni Gusunɔgim, ka gãanu kpuro ni nu wãa mɛ sɔɔ.

²⁷ Naanɛ doke sarirugii ù n bɛɛ dim soka, ma i gɔru doke i ka da, gãanu kpuro ye ba bɛɛ wɛ, i dio, i ku ra gãanu bikie tii taarɛ wɛɛbun sɔ. ²⁸⁻²⁹ Adama goo ù n bɛɛ sɔɔwa u nɛɛ, yeniwa ba ka yãkuru kua i ku di yɛron gɔrun sɔ wi u bɛɛ sɔɔwa, n n̄ mɔ bɛɛn tiin gɔrun sɔ.

Domi mban sɔna kon de bu nen tii mɔru siri goon gɔrun sɔ. ³⁰ N̄a n Gusunɔ siara ye na dimɔn sɔ, mban sɔna na kon de bu maa nen kɔsa gere ye sɔɔ.

³¹ N n̄ mɛn na, ì n dimɔ ì n nɔrumɔ, n̄ kun mɛ ì n gãanu ganu mɔ, i ye kpuro koowo i n ka Gusunɔ bɛɛɛ wɛɛmɔ. ³² I ku ra Yuuba torasie n̄ kun mɛ Gɛɛkiba n̄ kun mɛ Yesun yigberu te ta maa sãa Gusunɔgiru. ³³ N̄en tii na kookari mɔ n ka kpuro ko ye ya koo tɔmbu kpuro dore, na kun nen tiin arufaani kasu ma n kun mɔ tɔn dahirugia, kpa bu ka faaba waara.

11

¹ I man saario nge me nen tii na Kirisi saarimo.

Tɔn kurɔn wii kp̄ibu

² Na beɛ siara ye i ra ka man yaaye kpuro sɔɔ, ye i maa ka sɔɔsi te neni sim sim te na mwa na beɛ wɛ. ³ Adama na k̄i i n yɛ ma Kirisiwa tɔn durɔ baawuren wirugii, tɔn durɔ maa s̄aa tɔn kurɔ baawuren wirugii, Gusunɔwa maa Kirisin wirugii. ⁴ Tɔn durɔ baawure wi u kanaru mɔ, n̄ kun me u Gusunɔn gari gerumɔ, ù n win wiru wukiri, u n̄ win wirugii beɛɛ wɛɛmɔ. ⁵ Ma tɔn kurɔ baawure wi u kanaru mɔ, n̄ kun me u Gusunɔn gari gerumɔ, ù kun win wiru wukiri, u n̄ win wirugii beɛɛ wɛɛmɔ. N s̄awa nge ù n pɔɔru woka. ⁶ Tɔn kurɔ ù kun k̄i u yasa bɔke, n weene u seri bura. Adama n̄ n s̄aan na sekuru u ka seri bura n̄ kun me u ka pɔɔru woka, u de u yasa bɔke. ⁷ N n̄ weene tɔn durɔ u win wiru wukiri domi u s̄awa Gusunɔn weenasii, u maa Gusunɔ beɛɛ wɛɛmɔ, adama tɔn kurɔ u tɔn durɔ beɛɛ wɛɛmɔ. ⁸ Domi tɔn durɔ kun yari tɔn kurɔn min di, tɔn kurɔwa yari tɔn durɔn min di. ⁹ Mɛya maa ba n̄ tɔn durɔ taka kue tɔn kurɔn s̄ɔ, tɔn kurɔwa ba kua tɔn durɔn s̄ɔ. ¹⁰ N n̄ men na, wɔllun gɔradoban s̄ɔ n̄ weene tɔn kurɔ u yasa bɔke u n̄ ka s̄ɔsimɔ ma u goo wiru kp̄iiyɛ. ¹¹ Adama Yinni sɔɔ, n̄ n̄ koorɔ tɔn kurɔ u n̄ w̄aa n̄ kun ka tɔn durɔn baa. Mɛya maa tɔn durɔ u n̄ kp̄ɛ u n̄ w̄aa n̄ kun ka tɔn kurɔn baa. ¹² Domi nge me tɔn kurɔ u yari tɔn durɔn min di, nge mɛya tɔn durɔ maa marura tɔn kurɔn min di, adama ye kpuro n̄ kooramɔwa saa Gusunɔn min di.

¹³ I lasabu koowo beɛn tii. N weene tɔn kurɔ u Gusunɔ kana u kun yasa bɔkua? ¹⁴ I n̄ yɛ beɛn tii

ma sekura tɔn durɔn seri yì n dɛu? ¹⁵ Adama tɔn kurɔn seri yì n dɛu, burara. Ba nùn win seri wɛwa u ka yi dendi nge win sɔnditia. ¹⁶ Adama goo ù n kī u ka sun sikirina, na gesi gerumɔ ma bɛɛ sɔɔ ka Gusunɔn yigbɛnu sɔɔ sa n̄ maa komaru garu mɔ.

Yinnin dīa domaruginu

(I maa mɛɛrio Mateu 26:26-29, Maaku 14:22-25, Luku 22:15-20)

¹⁷ Gari yi na kī n bɛɛ yiire mini tɛ, na n̄ bɛɛ siaramɔ yi sɔɔ, domi ì n mɛnnɛ, n ku ra sanɔ gaa ko, n da n gɔɔgɔm mɔwa. ¹⁸ Gbiikaa ba man sɔɔwa ma, ì n mɛnnɛ, wuunu ganu wāa bɛɛn suunu sɔɔ ni nu n̄ nɔɔ tia sāa. Na mi gia wura ma geema. ¹⁹ Domi n n̄ koo ko karanaa ya kun wāa bɛɛn suunu sɔɔ, kpa be ba sāa geegibu bu ka sɔɔsira. ²⁰ Wee, ì n mɛnnɛ i ka dīanu dimɔ, n n̄ ka Yinnin domaruginu weenɛ. ²¹ Domi ì n mɛnna i ka di, baawure ra n̄ sendewa u ka win tiin dīanu di, kpa gɔɔra n̄ gabu mɔ, kpa tam mu n̄ gabu goomɔ. ²² I n̄ bɛɛn tiin yenusu mɔ mi i ko di kpa i nɔ? Nge i kī i n̄ Yesun yigbɛru gemawa, kpa i s̄arobu sekuru doke? Mba kon gere. Kon bɛɛ siara? Aawo, na n̄ bɛɛ siaramɔ ye sɔɔ.

²³ Domi Yinnin min diya na sɔɔsiru mwa te na bɛɛ wɛ. Na nɛɛ, wɔku tɛ sɔɔ ba Yinni Yesu tɔmbu nɔmu sɔndia u p̄ɛ sua, ²⁴ u Gusunɔ siara ma u ye murura. Ma u nɛɛ, yeniwa nɛn wasi yi ba go bɛɛn sɔ. I n da yeni ko i n̄ ka man yaaye. ²⁵ Mɛya u maa nɔra sua ye ba dim kpa u nɛɛ, nɔra yeniwa Gusunɔn nɔɔ mwɛɛ kpa te u sire ka nɛn yɛm. Sanam baamere sɔɔ mɛ i ka ye nɔrumɔ, i n da ko i n̄ ka man yaaye. ²⁶ Domi sanam baamere sɔɔ mɛ i p̄ɛ ye dimɔ ma i

ka nɔra ye nɔrumɔ, Yinnin gɔɔwa i kparamɔ sere u ka wurama.

²⁷ Yen sɔna wi u Yinnin pɛɛ di, ñ kun mɛ ù n ka win nɔra nɔra, ma u ñ kue nge mɛ n weenɛ u ko, u Yinnin wasi ka win yem torariwa. ²⁸ N n men na, baawure u tii wɛɛri u sere pɛɛ ye di u maa ka sere nɔra ye nɔ. ²⁹ Domi ù n dimɔ ù n nɔrumɔ ù kun tuba ye n sãa Yinnin wasi, u tii taare suammewa win dibu ka nɔru bi sɔɔ. ³⁰ Yen sɔna bɛɛn dabira barɔ, ma dabira kua kpanɔbu, gaba maa gu. ³¹ Sã n tii siri ka gem, ba ñ maa sun sirimɔ. ³² Adama Yinni ù n sun siri, u ra sun sɛɛyasiewa, kpa su ku ra maa taare wa ka handuniagibu sannu.

³³ Yen sɔ negibu, ì n menni i ka di, i de i maruna. ³⁴ Gɔɔru tà n goo mɔ, u de u gina dīanu di yɛnuɔ, kpa bɛɛn mennɔ sɔɔ i ku ra taare sua. Gari yi yi tie, kon bɛɛ yin asansi sɔ nà n tunuma.

12

Hunde Dɛɛron kɛnu

¹ Tɛ ye n sãa Hunde Dɛɛron kɛnun gari, negibu na kī i n yin gem yɛ. ² I yɛ ma sanam mɛ i ñ Gusunɔ yɛ, ba ra n bɛɛ gawewa bñnun yiraɔ, ni nu ku ra gari gere. ³ Yen sɔna na kī i tubu ma goo wi u gari mɔ saa Gusunɔn Hunden min di, u ñ gerumɔ ba Yesu bɔrusi. Goo kun maa kpɛ u nɛɛ Yesu sãa Yinni, ma n kun mɔ saa Hunde Dɛɛron min di.

⁴ Hunden kɛɛ bwese bwesekawa wãa, adama Hunde turo wiya nu wɛɛmɔ. ⁵ Sɔm bwese bwesekawa wãa, adama Yinni turo wiya sa ko ye kua. ⁶ Dam bwese bwesekawa maa wãa mɛ tɔnu koo kpī u ka sɔmburu ko, adama Gusunɔ turo wiya mu tumbu kpuro wɛɛmɔ sɔmburu baateren sɔ. ⁷ Ba

baawure kēru wē te ta sōsimō ma u Hunde Dεero mō kpa u ka tu dendi tambu kpuron arufaanin sō. ⁸ Hunde u ra goo kēru wē u ka tambu bwisi kē, kpa u goo kēru wē u ka gari gere ka yēru. ⁹ Hunde turo wi, u ra goo naane dokebu wē, kpa u goo dam wē u ka barōbu bekia. ¹⁰ Meya Hunde turo wiya ra maa goo sōm maamaakiginun dam wē, kpa u goo kēru wē u ka tambu Gusunōn gari tusia, kpa u maa goo bwisi wē u ka Hunden kēnu ka kēε ni nu tie wunana. U ra goo bwisi wē u ka Hunden barum bwese bwese kan gari gere, kpa u goo bwisi wē u ka gari yi tusia. ¹¹ Hunde turo wiya u ye kpuro mō. U baawure kēε bwese bwese ka wēεmō nge mε u kī.

Naane dokeobu kpuro

ba sāa wasi teen doo dooka

¹² Domi Kirisi sāawa nge wasi tee ka yin doo dooka dabiru. Wasi yi, yi sāawa tee baa mε yi doo dooka dabiru mō. ¹³ Domi ba sun batεmu kuawa ka Hunde turo kpa Yuuba ka tōn tukobu, yobu ka tii mōwōbu, bεε kpuro su ka ko wasi tee. Sa maa gbinne ka Hunde turo wi, bεε kpuro.

¹⁴ Wasi sāawa doo dooka dabiru n n mō tia. ¹⁵ Baa naasu sū n nεε, su n sāa nōmu, ka mε, su n wāa wasi sō? Su wāawa wasi sō. ¹⁶ Baa swaa yā n maa nεε, ya n sāa nōnu, ka mε, ya n wāa wasi sō? Ya wāawa wasi sō. ¹⁷ Wasi kpuro yì n sāa nōni, amōna yi koo ka gari nō. N kun mε, yi kpuro yì n sāa swaa, amōna yi koo ka nuburu nō. ¹⁸ Adama nge mε n sāa Gusunō u doo dooka baayere dokewa wasi sō nge mε u kī. ¹⁹ Ya n koorō wasi yi kun doo dooka mō. ²⁰ Tε, wasi sāa tee adama yi doo dooka dabiru mō.

²¹ Yen s̄na n̄ni kun kp̄ē yi n̄mu s̄ yi n̄ gen bukata m̄. Wira kun maa kp̄ē tu naasu s̄ ta n̄ sin bukata m̄. ²² Adama baa wasin doo dooka ye ya s̄are ya n̄ dam m̄, wasi yen bukata m̄ too. ²³ Ye ya maa sun s̄awε nge ya n̄ b̄εεε m̄, sa ye b̄εεε w̄εεm̄. Ye sa n̄ maa kp̄ē su s̄ōsi sa ye wukirim̄. ²⁴ Adama yen ye ya waabu w̄ā, ya n̄ wukiribun bukata m̄. Gusun̄ u b̄εεn wasi sw̄εεna u ka yin gam b̄εεε w̄ε mi n̄ b̄εεε bia. ²⁵ U kuawa kpa wasi yi kun ka karane, adama doo dooka baayere ya n̄ ka yen yensian laakari m̄. ²⁶ Wasin gam m̄ n̄ n̄ni sw̄āru wa, ka mi n̄ tie sanna ba b̄nu m̄. M̄ya b̄ā n̄ maa yin gam siara, ka mi n̄ tie sanna ba nuku dobu b̄nu m̄.

²⁷ T̄ē b̄εε kpuro i s̄awa Kirisin wasi, ma b̄εεn baawure s̄ā yin doo dooka. ²⁸ Gbiikaa Gusun̄ u gbia u ḡrobu ḡsa Yesun yigberu s̄ō, yiruse win s̄m̄bu, itase keu s̄ōsiobu, yen biru be ba s̄m̄ maamaakiginun dam m̄, ka maa be ba dam m̄ bu ka bar̄bu b̄kia, ka be ba gabu somim̄, ka be ba t̄mbu kparam̄, ka be ba ka Hunden barum bwese bweseka gari m̄. ²⁹ N̄ n̄ m̄ be kpuro ba s̄ā ḡrobu, n̄ kun m̄ Gusun̄n̄ s̄m̄bu, n̄ kun m̄ keu s̄ōsiobu. N̄ n̄ maa m̄ be kpuro ba dam m̄ bu ka s̄m̄ maamaakiginu ko, ³⁰ n̄ kun m̄ bu ka bar̄bu b̄kia, n̄ kun m̄ bu ka Hunden barum bwese bweseka gari ko, n̄ kun m̄ bu ka gari yi tusia. ³¹ N̄ n̄ m̄n̄ na, i Hunden k̄nu kasuo ni nu b̄εεε kere.

Kon maa b̄εε sw̄ā s̄ōsi ye ya kpuro kere.

13

K̄ru

¹ Baa nà n ka barum bwese bweseka gari m̀ ka mam wəllun gəradoban barum ma na kun t̀nu k̄i, na s̄awa nge yankokoru n̄ kun m̄e yangireru te ba soom̄. ² Baa nà n Gusun̄n gari gerubun dam m̄, ma na asiri kpuro tuba ka ȳeru kpuro, ma na Gusun̄ naan̄e doke sere kon kp̄i n guunu s̄ nu swenȳ, nà kun t̀nun k̄iru m̄ na n̄ s̄a ḡānu. ³ Baa nà n n̄n dukia kpuro s̄arobu w̄e, baa nà n dera ba n̄n wasi w̄ōwa, nà kun t̀nun k̄iru m̄ na n̄ are wasi.

⁴ Wi u t̀nu k̄i u ra t̄man̄e, u ra n maa t̀n geeru m̄, u ku ra n nisinu m̄, u ku ra woo kan̄e, u ku ra maa tii sue. ⁵ Wi u t̀nu k̄i u ra n t̄mbun b̄eere ȳe, u ku ra win tii t̀nan arufaani kasu, u ku ra m̄ru ko fuuku, u ku ra maa torarun gari yi win nukur̄. ⁶ Wi u t̀nu k̄i u ku ra ȳeri k̄ōsan s̄ ma n kun m̄ gem s̄. ⁷ Wi u t̀nu k̄i u ra ka kpuro t̄man̄e. Win naan̄e dokebu ka win ȳiȳebu ka win t̄manabu bu ku ra kpe.

⁸ Wi u t̀nu k̄i win k̄ira ku ra n n̄ru m̄. Gusun̄n gari gerubu bu n̄ru m̄, Hunden barum bwese bwesekan gerubu koo kpe, ȳeru ta koo maa kpe. ⁹ Domi b̄esen ȳeru ka b̄esen Gusun̄n gari gerubu, yen gaa kun yiba. ¹⁰ Adama sanam m̄e ye ya yiba ya koo na, sanam m̄eya ye ya kun yiba, ya koo doona.

¹¹ Sanam m̄e na s̄a bii, na ra gari gere nge bii, na ra laakari ko nge bii, na ra maa bwisiku nge bii, adama t̄e ye na guro guro kua, na biin daa deri. ¹² Ye sa waam̄ t̄e ya s̄are ye sa waam̄ bari bari tasa s̄ō, adama s̄ō teeru sa ko ra wa n̄ni ka n̄ni. Ye na ȳe t̄e ya n̄ yiba, adama s̄ō teeru kon da tubu s̄a s̄a nge m̄e Gusun̄ u man tuba.

13 Tē gāanu ita yeniwa ya wāa, yeya naane dokebu, ka yīiyɔbu, ka kīru. Adama kīra ta kere.

14

Hunde Dεeron kēnun gari

1 N n mēn na, kīra n weene i n kasu. I maa Hunden kēnu kasuo, n mam nεere Gusunɔn garin gerubun kēru. 2 Wi u ka Hunden barum gari gerumɔ, n n̄ tɔnu u ka gari mɔ, Gusunɔwa u ka gari mɔ, domi goo kun yēron gari nɔɔmɔ. Gem asirigima u gerumɔ ka Hunde Dεeron dam. 3 Adama tamba, Gusunɔn sɔmɔ u ra ka gari ko. U ra bu tāsisiε, kpa u bu dam kē, kpa u bu nukuru yemiasia. 4 Wi u ka Hunden barum gari mɔ, u win tii tāsisiamɔwa. Adama Gusunɔn sɔmɔ, Yesun yigbera u tāsisiamɔ.

5 N ko n man dore bεε kpuro ì n ka Hunden barum gari mɔ, adama ye na kī n kere, yera i n Gusunɔn gari gerumɔ. Domi wi u Gusunɔn gari gerumɔ u kere wi u Hunden barum bwese bweseka gerumɔ, ma n kun mɔ ù n win gari tusia, kpa u ka Yesun yigberu tāsisia. 6 Tē, negibu arufaani yerà i ko wa nà n na bεεn mi ka Hunden barum bwese bwese kan gerubu, ma na kun ka sɔsiru nε, n̄ kun mε yēru, n̄ kun mε Gusunɔn garin gerubu n̄ kun mε keu gaa.

7 Baa gāa ni nu kun wāaru mɔ nge guuru ka mɔrɔku bà n nu soomɔ, bà kun nu gɔsikiamɔ, amɔna gaba koo ka gia ye nu gerumɔ. 8 Wi u maa kɔba soomɔ, ù kun soomɔ dee dee, wara u koo tabun sɔru ko. 9 Nge mεya bεεn gari yì kun dεere, yi koo kowa kam. 10 Barum bwese bweseka dabina nu wāa handunia sɔɔ, sari maa mε goo kun nɔɔmɔ.

11 N n mɛn na, nà kun barum nɔɔmɔ mɛ ba ka gari mɔ, wi u mu gerumɔ u ko n sãawa tɔn tuko nɛn mi, kpa nɛ n maa ko tɔn tuko yɛron mi. 12 Nge mɛya bɛɛ, yɛn sɔ i Hunden kɛnu kasu, i kookari koowo i ka nu wa nu n kpã ni nu koo Yesun yigberu tãsisia.

13 Yen sɔ, n weenɛ wi u ka Hunden barum gari gerumɔ u Gusunɔ kɛru kana te u koo ka gari yi tusia. 14 Domi nà n kanaru mɔ ka Hunden barum nɛn hundewa ya kanaru mɔ, adama nɛn bwisikunu kun wãa te sɔɔ. 15 Tɛ, amɔna kon ko. Kon kanaru ko ka nɛn hunde, kon maa ko ka nɛn bwisikunu. Kon womu ko ka nɛn hunde, kon maa ko ka nɛn bwisikunu. 16 À n Gusunɔ siara ka hunde tɔna, amɔna naanɛ dokeo diro u koo ka kpĩ u nɛɛ, ami, wunɛn siarabun sɔ. U ñ yɛ ye a gerumɔ. 17 Baa wunɛn siarabu bù n wã, bu ñ yɛro tãsisiamɔ.

18 Na Gusunɔ siara yɛn sɔ na ra ka Hunden barum bwese bweseka gari ko n bɛɛ kpuro kere. 19 Adama Yesun yigberu sɔɔ na kĩru bo n gari nɔɔbu gere ka nɛn bwisikunu n ka gabu keu sɔɔsi, n kere gari nɔɔɔbun suba wɔkuru (10.000) ka Hunden barum.

20 Nɛgibu i ku maa bwisiku nge bibu. Daa kɔsa sɔɔra n weenɛ i n sãa nge bii wɛɛnu, adama bwisikunu sɔɔ i n sãa tɔn girobu. 21 Gusunɔn woodan tireru sɔɔ ba yorua,

“Yinni u nɛɛ, kon de bu nɛn gari nɔ
be ba barum tukum gerumɔn nɔɔn di,
ka maa sɔbun nɔɔ sɔɔn di.

Adama ka mɛ, ba ñ nɛn gari swaa dakimɔ.”

22 N n mɛn na, Hunden barum bwese bwesekan kɛru ta sãawa yĩreru be ba kun naanɛ doken mi, n ñ mɔ be ba naanɛ doken mi. Adama Gusunɔn gari

gerubun kēra ta sāa yīreru be ba naane doken mi, n n̄ m̄a be ba kun naane doken mi.

²³ N n̄ m̄en na, Yesun yigberu kpuro tà n m̄enna, kpa baawure u n Hunden barum gerubu w̄ari, naane dokeo dirobu n̄ kun m̄e naane doke sarirugibu bà n duuma, ba n̄ koo gere bu n̄e i wiirawa? ²⁴ Adama baawure ù n Gusun̄n gari gerum̄o, sanam m̄e naane doke sarirugii n̄ kun m̄e naane dokeo diro goo u duuma, win ḡoru ga koo n̄n so, kpa gari yi, yi n̄n siri yi t̄ambu kpuro ba gerum̄o. ²⁵ Win bwisiku asiriginu nu koo maa s̄osira batuma s̄o, kpa u yiira u Gusun̄o sā u n̄e, geema, Gusun̄o u w̄awa b̄een suunu s̄o.

Yesun yigberun s̄aarun wooda

²⁶ N̄egibu, b̄een baawurewa u k̄eru m̄o, googiru womu, googiru tubusianu, googiru s̄osiru Gusun̄n min di, googiru Hunden barum bwese bwesekan gerubu, googiru maa m̄en tusiabu. I n m̄enna, i de i n ye kpuro m̄ò i ka t̄asisiana. ²⁷ Gabu bà n koo ka Hunden barum bwese bweseka gari ko, n weene ba n sāa t̄ambu yiru n̄ kun m̄e ita t̄ona kpa bu ko tia tia, kpa goo u maa ben gari yi tusia. ²⁸ Adama goo ù kun w̄a mi wi u koo kp̄i u gari yi tusia, i de bu mari m̄enn̄o s̄o, kpa bu yi ko ka Gusun̄o t̄ona. ²⁹ Ye ya maa sāa Gusun̄n s̄om̄obun gari wee. I de ben yiru n̄ kun m̄e ita bu gari ko, kpa be ba tie bu ben gari yi yīya. ³⁰ Gusun̄o ù n goo wi u s̄o m̄enn̄o s̄o ḡaanu s̄osi u ka gere, i de wi u gari m̄ò u mari. ³¹ Domi b̄e kpuro i ko kp̄i i Gusun̄n gari gere tia tia, kpa b̄e kpuro i ka ḡaanu gia kpa i ka dam k̄eru wa. ³² Gusun̄n s̄om̄obu bu de ba n tii

kpĩa ben kēru sɔɔ. ³³ Domi Gusunɔ kun bɛrɛtɛkɛ kī ma n kun mɔ alafɪa.

Nge mɛ n sãa naanɛ dokeobun yigbɛnu kpuro sɔɔ, ³⁴ n weenɛ tɔn kurɔbu bu mari mennɔ sɔɔ. N n weenɛ bu gari gere, adama bu wiru kpĩiyɔ nge mɛ Gusunɔn wooda ya gerumɔ. ³⁵ Bã n kī bu gãanu gia i de bu ben durɔbu bikia yɛnuɔ, domi bɛɛn sekura tɔn kurɔ ù n gari mɔ mennɔ sɔɔ.

³⁶ Amɔna. Bɛɛn min diya Gusunɔn gari yi gbia yi torua? Nge bɛɛ tɔnan miya yi tura? ³⁷ Goo ù n tamaa u sãa Gusunɔn sɔmɔ, n kun mɛ u yĩiyɔ u Hunden kēnu mɔ, n weenɛ u wura ma ye na yorumɔ, Yinnin yireba. ³⁸ Goo wi u kun yeni wure, i ku ra yēro wura.

³⁹ Yen sɔ, nɛgibu i kasuo i ka Gusunɔn gari gere, kpa i ku yina bu ka Hunden barum bwese bwese ka gari ko. ⁴⁰ Adama i kpuro koowo dee dee ka bɛɛɛ.

15

Kirisin seebu gɔrin di

¹ Nɛgibu na bɛɛ Labaari gea ye yaayasiama ye na raa bɛɛ nɔɔsia ma i ye mwa, i maa yɔ ye sɔɔ. ² Yen min diya i faaba waamɔ i n gari yi neni dim dim yi na bɛɛ waasu kua. Ma n kun mɛ, kama i naanɛ doke.

³ Domi gari yi yi kpuro kere yiya na bɛɛ nɔmu sɔndia yi nen tii na mwa. Yiya mini. Kirisin u gu bɛɛn toranun sɔ nge mɛ Gusunɔn gari gerumɔ.

⁴ Ba nùn sika ma u seewa gɔrin di sɔɔ itase nge mɛ Gusunɔn gari gerumɔ. ⁵ Û win tii Sefa sɔɔsi, yen biru wɔkura yiru ye. ⁶ Yen biru u kura mi win bwãaba mennɛ bèn geera nɛɛra wunɔbu (100) kere. Ben dabira wasi ka tē, adama gaba gu. ⁷ Ma u maa win tii Yakɔbu sɔɔsi, yen biru gɔrobu kpuro.

⁸ Dākuru u maa man kure, ne wi na sāa nge wi ba mara suru kun yiba. ⁹ Domi nena na piiburu bo gɔrobu sɔɔ. Na n̄ weene bu man soku gɔro, domi na Gusunɔn yigberu n̄ni sɔɔwa. ¹⁰ Adama ka Gusunɔn duroma na ka sāa me na sāa tē, ma durom me u man kua mu n̄ kue kam. Na kookari kua n̄ gɔro be kpuro kere, adama n̄ n̄ mɔ nen tiwa na kua ma n̄ kun mɔ Gusunɔn durom me mu ka man wāa. ¹¹ N n̄ men na, gari tee yiya sa waasu m̄ ne ka be, tee yiya i maa naane doke.

Bɛɛn seebu gɔrin di

¹² Tē, bà n Kirisi n̄ gari waasu kua ma u seewa gɔrin di, am̄na bɛɛn gaba ka m̄ gɔriba kun seemɔ. ¹³ Gɔribu bà kun seemɔ, Kirisi kun maa seewe. ¹⁴ Kirisi ù kun seewen na, bɛɛn waasu kama, bɛɛn naane dokebu maa kama. ¹⁵ Sa maa Gusunɔ seeda weesugia diiya sanam me sa gerua ma u Kirisi seeya gɔrin di, domi n̄ n̄ sāa gem ma gɔriba kun seemɔ, n̄ n̄ men na, Gusunɔ kun maa Kirisi seeye. ¹⁶ Domi gɔribu bà kun seemɔ Kirisi kun maa seewe. ¹⁷ Bà kun maa Kirisi seeye bɛɛn naane dokebu kama, i maa wāa bɛɛn toranu sɔɔ gina. ¹⁸ Be ba maa Kirisi naane doke ba ka gu ba kam kuawa. ¹⁹ N n̄ wāa teni tɔnan sɔn na sa Kirisi yīiyɔ, sa sāawa wɔnwɔndobu n̄ tɔmbu kpuro kere.

²⁰ Adama tē, Kirisi u seewa gɔrin di u kua gbiikoo be ba koo sen suunu sɔɔ. ²¹ Domi nge me gɔɔ na saa tɔnun min di, nge meya gɔribun seebu maa naamɔ saa tɔnun min di. ²² Nge me tɔmbu kpuro ba gbimɔ yèn sɔ ba gbinne ka Adamu, nge meya ba koo kpuro seeya yèn sɔ ba gbinna ka Kirisi. ²³ Adama baawure ka win wuura. Gbiikaa Kirisi, yen biru be ba sāa wigibu win naarun sanam. ²⁴ Yen biruwa

handunian kpeera koo na. Sanam meya Kirisi u koo wirugiru ka yiiko ka dam kpuro kam koosia kpa u Gusunɔ Baaba bandu nɔmu sɔndia. ²⁵ Domi Kirisi u n̄ koo ko u kun bandu di sere Gusunɔ u ka n̄n win yiberɛba kpuro taarea. ²⁶ Gɔɔwa s̄a wɛrɔ d̄aako wi ba koo kam koosia. ²⁷ Domi ba yorua ba nɛɛ, “Ba dera u kua ḡānu kpuron wirugii.” Adama sanam mɛ u gerua ba dera u kua ḡānu kpuron wirugii, n sun yeeri ma wi u dera u kua yen wirugii, u n̄ w̄āsi sɔɔ. ²⁸ Adama b̄a n ḡānu kpuro Kirisi nɔmu sɔndia, yera wi, Bii, u koo maa tii Gusunɔ nɔmu sɔndia, kpa Gusunɔ wi u n̄n ḡānu kpuro nɔmu sɔndia, u bandu di kpuron w̄allɔ mam mam.

²⁹ Be ba batɛmu m̄ɔ ḡaribun s̄ɔ maa ni. Arufaani yerà ya w̄āa mi. N n s̄āa gem ma ḡariba kun seemɔ, mban s̄ɔna ba bu batɛmu m̄ɔ ḡaribun s̄ɔ. ³⁰ Bɛɛn tii maa, mban s̄ɔna sa ra n ȳɔ kari sɔɔ saa baayere. ³¹ Nɛgibu, baadommawa na ra n w̄āa ḡɔn yira sɔɔ. Na yeni gerumɔ ȳɛn s̄ɔ na woo kanamɔ bɛɛn saabu bɛɛn Yinni Yesu Kirisi sɔɔ. ³² N̄a n sanna ka gberun yɛɛ Efesu mini nɛn t̄ɔndun yikon s̄ɔ, arufaani yerà na m̄ɔ. Ḡaribu b̄a kun seemɔ, n̄ n mɛn na, su di kpa su n̄ɔ domi sia sa ko gbi.

³³ I ku de bu bɛɛ n̄ni w̄ɔke. Kpaasi k̄soba ba ra daa gea sanku. ³⁴ I de bɛɛn laakari gea yu wurama nge mɛ n weenɛ, kpa i kookoo k̄sususu deri. Bɛɛn gabu ba n̄ Gusunɔ ȳɛ. Na yeni gerumɔ ma bɛɛn sekura.

Seebun wasi kpɛɛ

³⁵ Goo koo bikia u nɛɛ, amɔna ba koo ka ḡaribu seeya. Wasi yiren bwesera ba ko n m̄ɔ. ³⁶ Bwisi

sarirugii! À n gāanun bia duura temə ya n̄ kpiimə ma n̄ kun mə ya gu. ³⁷ Ye a duurumə temə, bia tənawa, nge alikama bima, n̄ kun mε gāanu ganun bima, n̄ n̄ mə kp̄ii pətura. ³⁸ Gusunə u bia ye kp̄ii pətura w̄emə nge mε u kī. Bia baayere ya yen kp̄ii pətura mə. ³⁹ Gāa wasinu kpuron yaa kun maa tia. Təmbugia n̄n̄em, yεegia n̄n̄em, gunəsugia n̄n̄em, sw̄εegia maa n̄n̄em.

⁴⁰ Wəllun wasi yi wāa, handuniagii maa wāa. Wəllun wasi yi yin buram mə, handuniagii maa yin buram mə. ⁴¹ Sōo u win buram baa mə, suru maa wigim mə ka maa kperi. Kperin tiin buram wunan̄.

⁴² Meya n̄ ko n̄ sāa sanam mε ba koo gəribu seeya. Bà n̄ wasi sika gəgiiya mi, adama bà n̄ yi seeya yi n̄ maa gbimə. ⁴³ Bà n̄ yi sika yi ku ra n̄ bεεε mə, adama bà n̄ yi seeya girima bakagiiya. Bà n̄ yi sika, dam sarirugiiya, adama bà n̄ yi seeya yi dam mə. ⁴⁴ Bà n̄ yi sika wasi bentekera, adama bà n̄ yi seeya yi sāawa hundegii. Domi wasi bentekeru tà n̄ wāa, wasi hundegii maa wāa. ⁴⁵ Nge meya maa ba yorua ba n̄ε, tən gbiikoo Adamu, u kua waso, adama Adamu dāako u sāawa hunde wi u wāaru w̄emə. ⁴⁶ N̄ n̄ mə hundegiiya yi gbia yi na. Wasi bentekera ta gbia ta na, yen biru hundegii. ⁴⁷ Ba tən gbiikoo m̄ma ka tem, ma u kua temgii. Tənu yiruse u nawa wəllun di. ⁴⁸ Nge mε temgii gbiikoo u sāa, meya maa temgibu kpuro ba sāa. Nge mε wəllugii u maa sāa meya maa wəllugibu kpuro ba sāa. ⁴⁹ Nge mε sa ka temgii ween̄, nge meya sa ko maa ka wəllugii weena.

⁵⁰ Nεgibu yeniwa na gerumə, ma ye ya yaa ka yem mə, ya n̄ kp̄ē yu b̄nu wa mi Gusunə u bandu sw̄i.

Ye ya maa sãa gəəgia ya n̄ kpɛ̄ ya n wãaru te ta ku ra kpe m̄.

⁵¹ Asirin gari wee, na bεε sɔ̄m̄. N n̄ m̄ bεε kpurowa sa ko gbi, adama ba koo bεε kpuro k̄asi ⁵²yande, n̄ni kpaki teeru s̄ə sanam mε k̄abi d̄ãaka ya koo swĩ. Domi ya koo swĩ kpa bu ḡribu seeya bu ku maa ka gbi, kpa bεε su maa k̄asi. ⁵³ Domi wasi yi yi ra sankire, yi n̄ koo ko yi kun k̄asa yi yi ku ra sankire. Yi yi maa sãa gəəgii, yi n̄ koo ko yi kun k̄asa yi yi ku ra gbi. ⁵⁴ Tɛ̄ yi yi ra sankire yì n̄ k̄asa yi yi ku ra sankire, gəəgii yì n̄ maa k̄asa yi yi ku ra gbi, yera ye ba yorua ya koo kooru ye ba nεε, “U dera ḡə kpa, ma nasara sina.”

⁵⁵ “Ḡə, mana wunen nasara wãa.

Ḡə, mana wunen s̄ə s̄ə d̄ɛgira wãa.”

⁵⁶ Ḡə n̄ s̄ə s̄ə d̄ɛgira toraru, torarun dam maa sãawa wooda. ⁵⁷ Yen s̄ə, su Gusun̄ siara wi u sun nasara w̄ɛm̄ saa Yesu Kirisi bεε n̄ Yinnin min di.

⁵⁸ N n̄ m̄ n̄ na k̄inasibu, i ȳro dim dim ka tɛmanabu, i n̄ hania m̄ Yinnin s̄əmburu s̄ə baadomma kpa i n̄ ȳ ma s̄əmbu te i Yinni kuamme ta n̄ kam m̄.

16

Gobi s̄əkubu

naanε dokeobun s̄ə

¹ Tɛ̄, gobin gari yi ba s̄əkum̄ naanε dokeobun s̄ə. N weenε i ko nge mε na Yesun yigbenu s̄əwa Galatī. ² Alusuma baayeren t̄ə gbiikuru i de baawure u gobi gεε yi n̄ n̄ m̄, nge mε win waara nε, kpa i ku de sanam mε na tunuma i sere gobi sake.

³ N̄ n̄ na kon t̄n be i ḡsa ḡri Yerusalem̄ ka bεε n̄

kēru ka tire ni nu koo bu tusia. ⁴ N n maa kua n ka da nen tii, kon ka bu da.

Ye Pɔlu kī u ko

⁵ Nà n Masedɔni beram da, kon na bεen mi, domi na n̄ kon ko na kun Masedɔni de. ⁶ Kon sɔɔ mεeru ko bεen mi, a ku tuba, kpuran sanam kpuro. Yen biru kpa i man nɔma kē nen sanum sɔɔ mi na dɔɔ kpuro. ⁷ Na n̄ kī n bεe wa barara tē nà n sarɔ, adama Yinni ù n wura, na yīiyɔ kon na n ka bεe sina sɔɔ mεeru.

⁸ Adama ko na n wāa Efesu mini gina sere Pantikotin tōru. ⁹ Domi na ayeru mɔ mini n ka sɔm bakaru ko te ta koo arufaani ko. Yiberɛba ba maa dabi.

¹⁰ Timɔte ù n na bεen mi i de i n̄n dam koosia ka bεere, domi u Yinnin sɔmburu mɔwa nge me na mɔ. ¹¹ Yen sɔ, i ku de goo u n̄n gem, adama i n̄n somiɔ win sanum sɔɔ u ka na nen mi ka alafia, domi sa n̄n mara ne ka besegibu sannu.

¹² Adama ye n sãa besegii Apolon gari, n̄n dabira na ra n̄n dam kē u ka na u bεe bera ka besegibu gabu sannu, adama u n̄ kī u na gina. U n ayeru wa, u koo na.

Yiire dāakibu ka tɔbiribu

¹³ I n tii se, i yōro dim dim naane dokebu sɔɔ. I n wɔrugɔru sãa kpa i n dam mɔ. ¹⁴ Kpuro ye i mɔ, i ye koowo ka kīru.

¹⁵ I Setefani yē ka win yenugibu, ma beya ba sãa tɔn gbiikobu Geresi sɔɔ be ba naane doke, ba maa tii wē bu ka naane dokeobu nɔori. Negibu na bεe kanamɔ, ¹⁶ i tɔn ben bweseru wiru kpīiyɔ ka baawure wi u sɔmbu te mɔ ka hania.

¹⁷ Na nuku dobu mɔ Setefani ka Fɔɔtunatu ka Akaikun naarun sɔ, domi bεen sariru ba man kua ye i ko raa ko. ¹⁸ Ba maa nen nukuru yemiasia ka

bɛɛgɪru sannu. N weenɛ i tɔn ben bweseru takaru ko.

¹⁹ Yesun yigbɛnu Asi sɔɔ nu bɛɛ tɔbura. Akilasi ka Pirisila ka maa Yesun yigberu te ta ra mɛnnɛ ben yɛnuɔ, ba bɛɛ tɔbura gem gem Yinni sɔɔ. ²⁰ Naanɛ dokeobu kpuro ba bɛɛ tɔbura.

I tɔbirinɔ ka kīru.

²¹ Nɛ Pɔlu, na bɛɛ tɔbura ka nɛn tiin yora.

²² Baawure wi u kun Yinni kī, u bɔri wa.

Maranata. Yen tubusiana, Yinni, a na.

²³ Yinni Yesun durom mu n wãa ka bɛɛ.

²⁴ Nɛn kīru ta wãa ka bɛɛ kpuro Kirisi Yesu sɔɔ.

Ami.

Bibeli Gusunɔn Gari
The Holy Bible in the Baatonum language of Benin,
also called the Bariba language

copyright © 2013 SIM

Language: Bariba (Baatonum)

Translation by: SIM International

Bariba, Bibeli Gusunɔn Gari

This translation, published by the UEEB/SIM au Benin, was published in 1996.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at SIM, BP 15, Parakou, Benin.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
00601790-b883-5da1-83f2-d05a7fa289a8